

Hoofdlijnen van de Boulevard Scheveningen Visie

Nieuwe boulevard - veilig én aantrekkelijk

Deze brochure over de Boulevard Scheveningen Visie is bedoeld als kennismaking voor betrokken overheden en samenwerkingspartners. Op pagina 31 treft u een dvd aan met de tekst van dit boekje en een presentatie van de visie, zowel in stilstaande als in bewegende beelden.

Informatie over het Masterplan Scheveningen-Kuststrook:
www.denhaag.nl

Informatie over het Interreg IIIB project Seaport:
www.seaport-northsea.nl

*Beelden Otterness, beeldentuin
museum Beelden aan zee*

Inhoudsopgave

Voorwoord 4

1 Versterkte zeewering met grote toegevoegde waarden 7
Noodzaak én kansen van nieuwe boulevard

2 Een helder en aantrekkelijk concept 11
Boulevard Scheveningen Visie in hoofdlijnen

3 Achtergrond, tussen zeewering en ruimtelijke kwaliteit 17
Nadere toelichting bij de visie

4 Over tien jaar een nieuwe boulevard 27
Planning en communicatie

5 De kosten van de noodzakelijke vernieuwing 29
Financiën

Colofon 30

Bijlage: dvd 31

Voorwoord

De kust moet worden verdedigd tegen de zee. Maar tegelijkertijd willen we graag profiteren van de ligging aan diezelfde zee. Afschermen tegenover openleggen, weren tegenover flaneren?

Zwakke schakel omsmeden

In de Boulevard Scheveningen Visie hebben we voor Scheveningen een integrale oplossing gevonden – met dank aan de deskundige creativiteit van architect De Solà-Morales uit Barcelona. De bestaande promenade in Scheveningen-Bad wordt in deze visie doorgetrokken tot aan de Haven. De nieuwe boulevard krijgt een elegant licht gebogen verloop, wat samen met de geraffineerd toegepaste hoogteverschillen het zee-front een verrassende en bijzondere uitstraling geeft. Het betekent een metamorfose van het deel van de boulevard dat nu nog een zwakke schakel is in de kustverdediging en in de ruimtelijke kwaliteit.

Met de Boulevard Visie verandert in één keer de zwakte in een voorsprong. Nu realiseert Den Haag een integraal plan dat gelijktijdig versterking van de zeewering betekent én een kwaliteitsimpuls voor de badplaats als geheel.

Overstijgend belang vraagt gezamenlijke inspanning

De vernieuwing van de Scheveningse boulevard heeft een uitstraling die tot ver voorbij de Haagse regio reikt. Dat gaat niet alleen over de bescherming van het achterland, maar ook uit toeristisch oogpunt is de boulevard van regio-overstijgend belang. De gemeente Den Haag zet zich ervoor in om dit aantrekkelijke toekomstbeeld werkelijkheid te laten worden. Maar het vraagt ook om samenwerking en – ook financiële – bijdragen van andere overheden en instanties.

Nu ligt er een samenhangende, inspirerende en goed uitvoerbare visie. Daarmee is een volgende fase

aangebroken. Van hoofdlijnen naar detaillering, van goede intenties naar heldere afspraken, en van papier naar steen.

Toegevoegde waarde meer dan waard

Soms ontstaat er een grotere kwaliteit juist doordat er schijnbaar tegengestelde eisen gelden. De noodzaak de zeewering te versterken leidt tot een hoogwaardige en aantrekkelijke boulevard. Mede dankzij die krachtige ruimtelijke verbeteringen mag de voorgestelde versterking van de zeewering rekenen op brede belangstelling.

Naar mijn overtuiging biedt de Boulevard Scheveningen Visie die extra kwaliteit. En ik denk dat u het met mij eens zult zijn: Scheveningen is die nieuwe boulevard meer dan waard.

Wilbert Stolte, *wethouder*

Sferbeeld nieuwe lage boulevard

1 Versterkte zeewering met grote toegevoegde waarden

Keuze voor type zeewering is bepalend voor het beeld van de boulevard

De zeewering van de Scheveningse kuststrook moet versterkt worden. Een verbetering van de kustveiligheid betekent een grote ruimtelijke ingreep, die ook invloed heeft op de andere functies van het zeefront. De gemeente Den Haag heeft een integraal stedenbouwkundig plan voor de Scheveningse boulevard opgesteld: de Boulevard Scheveningen Visie. De samenhangende voorstellen hierin resulteren in een versterkte kustverdediging, een hoge ruimtelijke kwaliteit en het biedt Scheveningen extra mogelijkheden zich als badplaats verder te ontwikkelen.

De boulevard heeft vele rollen te vervullen – en de functie van zeewering is daarvan de meest cruciale. Ook is de boulevard vanzelfsprekend het toeristische brandpunt van de badplaats, de plaats waar de stad aan de zee grenst.

Noodzaak én kansen van nieuwe boulevard

Zeewering: noodzaak én kans

De zeewering moet verder worden versterkt. Deze noodzaak komt allereerst voort uit de algemeen verwachte stijging van de zeewaterspiegel. Ook daalt de bodem. Deze ontwikkeling, in combinatie met langdurige stormen, zal de golfaanslagen in de Scheveningse kust drastisch verhogen. Daarbij is van groot belang dat de Keizerstraat in Scheveningen nu al een bekende zwakke schakel in de kustverdediging is.

De noodzaak tot versterking van de kustverdediging vraagt op zichzelf al om grote fysieke ingrepen. Maar dit biedt ook de mogelijkheid om in één keer ook andere problemen op te lossen en om kansen te benutten.

Promenade Scheveningen-Bad heeft al een kwaliteitslag doorgemaakt

Nieuwe boulevard maakt Scheveningen compleet

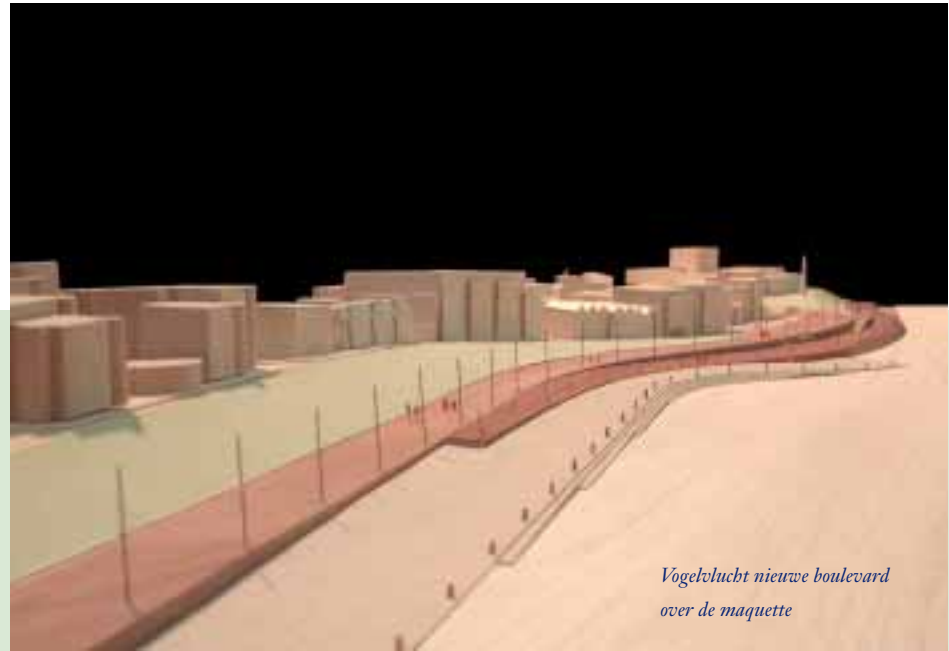
Kortom: integraal ontwerp, voor kustveiligheid én kwaliteitsvergroting

De belangen rond de boulevard zijn niet alleen talrijk, ze zijn ook omvangrijk. Den Haag is de enige grote stad in Noordwest-Europa die direct aan zee ligt; Scheveningen is de grootste badplaats tussen Denemarken en Noord-Frankrijk. Deze grens van stad en water wordt jaarlijks 18 miljoen keer bezocht. Tweederde daarvan komt van buiten Den Haag: uit de rest van de Randstad, uit overig Nederland en (8%) van over de grenzen. Die riantie positie behouden en versterken vraagt om voortdurende

inspanning en verbetering; met name in de ruimtelijke kwaliteit is nog veel te winnen.

Naast de eisen vanuit zeewering spelen grote belangen als economie, leefbaarheid van bewoners, milieu en bereikbaarheid. Daarom heeft de gemeente Den Haag een integrale visie laten opstellen. Deze visie is erop gericht de zeewering te versterken en die ook op de andere gebieden een meerwaarde te laten zijn voor Scheveningen. In het gemeentelijke Masterplan Scheveningen-Kuststrook (2001) staat dit project al benoemd als 'Doortrekken Boulevard tot aan de Haven'.

*Vogelvlucht nieuwe boulevard
over de maquette*

Gezamenlijk belang vraagt gezamenlijke inspanning

De beoogde metamorfose zorgt niet alleen voor de noodzakelijke versterking van de zeewering: gelijktijdig betekent het een kwaliteitssprong voor de badplaats. De voorgenomen vernieuwing van de Scheveningse boulevard is daarmee een project van bovenregionaal belang. Maar het is ook een complex en kostbaar project. Voor bijdragen aan de realisatie doet de gemeente Den Haag daarom een beroep op de verschillende betrokken overheden en andere partijen.

Samengevat heeft de gemeente een integrale visie laten opstellen met als doel:

- **de zeewering aanpassen aan de verscherpte eisen; en daarbij vooral ook:**
- **het recreatief en economisch potentieel van Scheveningen beter benutten;**
- **de bereikbaarheid verbeteren;**
- **de ruimtelijke kwaliteit vergroten.**

Dat plan ligt er nu, in de vorm van de Boulevard Scheveningen Visie.

Impressie nieuwe boulevard door De Solà-Morales

2 Een helder en aantrekkelijk concept

In 2003 besloot de gemeente Den Haag dat er een visie voor de boulevard moest komen, gericht op een versterking van de ruimtelijke kwaliteit van de badplaats en op een hoogwaardige verbetering van de zeewering. De opdracht daartoe werd gegeven aan de Spaanse architect De Solà-Morales. De Overall Vision Scheveningen Boulevard van De Solà-Morales biedt een samenhangend en krachtig nieuw concept voor de boulevard. Hierin gaat de kustverdediging hand in hand met kwaliteitswinst voor de openbare ruimte. De Vision is nog geen definitief ontwerp, maar het is wel uitgangspunt voor de toekomstige ontwikkeling.

Analyse: nu nog auto's centraal in rommelige inrichting
In zijn analyse stelt De Solà-Morales vast dat de boulevard tussen Scheveningen-Bad en Haven geen eigen gezicht heeft. Nu nog is de auto hier dominant,

Boulevard Scheveningen Visie in hoofdlijnen

de inrichting is onsamenhangend en versleten. Ruimtelijk het meest kenmerkend zijn de voormalige duinen: de stenen hellingen van Seinpostduin en Zeekant, met daar bovenop de bebouwing. In de nieuwe visie is gebruikgemaakt van de aanwezige landschappelijke kwaliteiten.

Een golvende kustlijn

In de stedenbouwkundige visie is de golvende kustlijn misschien wel het opvallendst. De bestaande Strandweg (boulevard) is min of meer rechtlijnig. In de toekomst zal de nieuwe boulevard echter het verloop van de oude duinen volgen. Dat zijn de nu versteende hoogten bij Seinpost. Deze licht gebogen lijn sluit aan bij het historische verloop van de kustlijn, zoals die tot eind 19^e eeuw bestond. Dankzij deze lichte slinger ontstaan aantrekkelijker zichtlijnen en een wisselend perspectief.

Visie gunstig ontvangen

De Overall Vision Scheveningen Boulevard werd in de zomer van 2003 gepresenteerd aan de gemeente Den Haag en haar burgers. De reacties waren op hoofdlijnen positief: het algemene concept van het plan werd goed ontvangen. Wel liepen de meningen uiteen over het autoverkeer: sommigen willen het autoverkeer geheel handhaven, anderen juist geheel weren.

Na de eerste presentaties werden er op onderdelen aanpassingen doorgevoerd door het Ingenieursbureau Den Haag, op basis van aanvullende wensen en inzichten. Dit betrof met name de verkeersafwikkeling. Ook het precieze verloop van de golvende kustlijn is, met instemming van de ontwerper Manuel de Solà-Morales, aangepast om nog meer nadruk te kunnen geven aan de positie van de Keizerstraat. Overigens blijft De Solà-Morales betrokken bij de nadere uitwerking van de visie.

Maar bovendien is het functioneel voor de kustverdediging: juist bij de zwakke plek Keizerstraat wordt fysieke ruimte gecreëerd voor versterking.

Een hoge en een lage boulevard

Voor een belangrijk deel wordt de nieuwe boulevard in verschillende niveaus uitgevoerd, met geleidelijke overgangen tussen de verschillende hoogtes. Dankzij de niveaoverschillen wordt aan de soms tegengestelde eisen voldaan. De hoge boulevard, aan de huizenzijde, biedt op de meest kwetsbare plekken in de zeevering voldoende hoogte voor de kustveiligheid. Tegelijkertijd wordt de overgang naar het strand soepeler, doordat een lage boulevard de wandelaar nog maar een meter boven het strandniveau voert. De hellingen zijn goed begaanbaar voor ouderen en minder validen. De combinatie van de gebogen kustlijn en de niveaoverschillen maken de wandeling tussen Bad en Haven een aantrekkelijke beleving.

*Boulevard Scheveningen Visie –
variant met autoverkeer alleen
tussen tramkeerlus en haven*

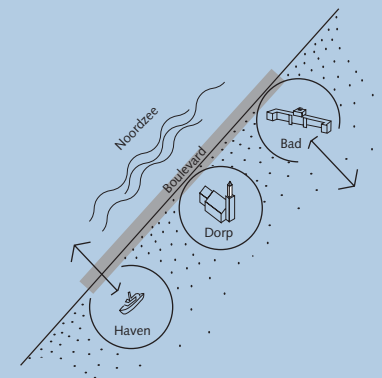
*Beelden Otterness, beeldentuin
museum Beelden aan zee*

Gebogen kustlijn en verschillende niveaus: de bestaande strandmuur – de grens tussen boulevard en strand – zal over een grote lengte verdwijnen of worden aangepast

Beperkt toegankelijk voor auto's, extra ruimte voor fietsers

Nu nog is doorgaand autoverkeer in principe onbeperkt mogelijk op de Strandweg, het te vernieuwen deel van de boulevard. De omvang van dat verkeer doet echter ernstig afbreuk aan de verblijfskwaliteit en aantrekkelijkheid van de boulevard. Als autoverbinding is deze schakel – de Strandweg – niet noodzakelijk. Er is wel behoefte om even met de auto langs de zee te rijden: de autorit als doel, niet als bestemming. Voor zulk flaneerverkeer moet ook op de nieuwe boulevard ruimte blijven.

Scheveningen bestaat uit de drie delen Scheveningen-Bad, Dorp en Haven. Drie delen met eigen mogelijkheden en elk met een eigen karakter; waard om te koesteren. Maar ze hebben ook de potentie om méér van elkaars nabijheid te profiteren. De verlengde en vernieuwde boulevard rijgt de drie aaneen.

Dit geldt ook voor parkeerplaatsen op de boulevard. Daarom is gekozen voor het principe dat de boulevard voor autoverkeer beperkt toegankelijk wordt. De precieze vorm van de verkeersafwikkeling wordt nog uitgewerkt.

Fietsers en skaters krijgen op de nieuwe boulevard de ruimte. In het brede profiel van de wandelboulevard is een vier tot zes meter brede strook voorzien.

Belangrijkste elementen uit de Boulevard Scheveningen
Visie op een rij:

- de kustlijn krijgt een golvend verloop;
- niveaoverschillen: een hoge en een lage boulevard;
- nieuwe boulevard beperkt toegankelijk voor auto's;
- een nieuwe doorlopende fiets- en skate-strook;
- de Keizerstraat krijgt een riante strandentree.

Keizerstraat krijgt riante strandentree

De Keizerstraat, de dorps- en winkelstraat van Scheveningen-Dorp, krijgt in de nieuwe situatie een voorname rol. Vanuit de straat komt er een riante verbinding naar het strand. In de huidige situatie ligt een zware muur voor de zeewaartse opening van de Keizerstraat. Die muur zal in de toekomst een glooiender karakter krijgen, waardoor de Keizerstraat optisch minder van de zee wordt afgesloten. Hierdoor wordt het voor flaneerders aantrekkelijker om een bezoek aan deze straat te brengen.

Referentiebeeld uit Barcelona

Visie biedt ruimte voor economische ontwikkelingen
De ruimtelijke ingrepen van de Boulevard Scheveningen Visie creëren talrijke mogelijkheden voor een verdere economische versterking van het gebied. Scheveningen heeft straks bijvoorbeeld een grotere aantrekkingskracht voor bezoekers, dankzij de fraaie openbare ruimte. De voorstellen bieden alle ruimte voor strandpaviljoens. Bovendien zullen de publieke investeringen in de boulevard zonder twijfel een spin-off krijgen in de vorm van vele particuliere initiatieven en investeringen. De themagebieden kunst bij het museum Beelden aan Zee en het sportstrand zijn voorbeelden voor mogelijke ontwikkelingen.

De Overall Vision Scheveningen Boulevard is ontwikkeld door de bekende Spaanse architect Manuel de Solà-Morales Rubio, op verzoek van de gemeente Den Haag. Prof. De Solà-Morales (1939) is onder meer bekend geworden als ontwerper van het toonaangevende zeefront van Barcelona, van de Ville Port in het Franse St. Nazaire en van het Atlantische front van Porto in Portugal. Het zijn alledrie projecten die zorgden voor een krachtige versterking van de relatie tussen stad en zee.

3 Achtergrond, tussen zeevering en ruimtelijke kwaliteit

Nadere toelichting bij de visie

In dit hoofdstuk wordt meer achtergrondinformatie gegeven en een nadere onderbouwing van de gemaakte keuzen. Dat gebeurt per thema: zeevering, economie (toerisme en recreatie), bereikbaarheid en parkeren, milieu en ruimtelijke kwaliteit.

Visie komt voort uit Masterplan Scheveningen-Kuststrook. Het idee om een totaalontwerp voor de boulevard te laten maken is opgenomen in het Masterplan Scheveningen-Kuststrook (2001). Daarin schrijft de gemeente Den Haag:

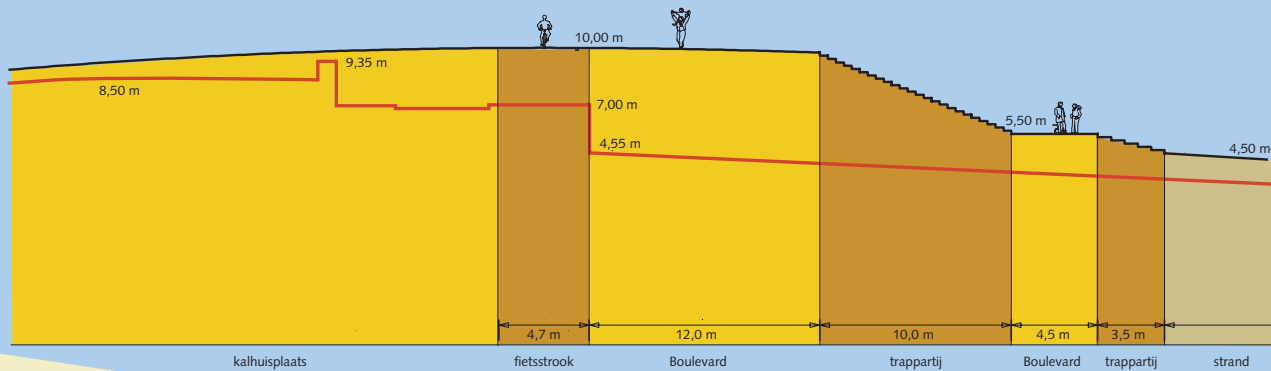
“Dit idee vormt een van de speerpunten om te komen tot een betere openbare ruimte in de kuststrook die meer kwaliteit en samenhang heeft en de verschillende deelgebieden beter verbindt. Naast de inrichting zelf, speelt ook de verkeersfunctie een grote rol. Minder autoverkeer en meer ruimte voor langzaam verkeer dragen bij aan meer kwaliteit van de Boulevard/Strandweg.”

Achtergrond: zeevering

De eerste aanleiding om de Scheveningse boulevard opnieuw in te richten ligt in de noodzakelijke versterking van de zeevering. Deze versterking is onder meer nodig vanwege de stijging van zeespiegel.

Visie ingebracht in planstudie ‘Zwakke Schakel Scheveningen’

De Keizerstraat, die aan de zeezijde uitkomt op de Kalhuisplaats, is een bekende zwakke schakel in de kust. Met een flinke zandsuppletie ter hoogte van de Kalhuisplaats heeft Rijkswaterstaat onlangs voor de korte termijn afdoende maatregelen getroffen. Voor de langere termijn is echter meer nodig. Rijkswaterstaat verlangt voor alle onveilige plekken in de Nederlandse zeevering (de zogeheten ‘zwakke schakels’) een planstudie met een

Dwarsdoorsnede ter hoogte van de Keizerstraat met de oorspronkelijke boogtelijn (rode lijn)

horizon van 50 jaar: een afweging van de mogelijke maatregelen voor de kustverdediging op die plek. Voor Scheveningen is de Keizerstraat de zwakke schakel; in de planstudie 'Zwakke Schakel Scheveningen' wordt de totale kuststrook van Scheveningen onderzocht. In nauwe samenwerking zoeken het Hoogheemraadschap van Delfland en de gemeente Den Haag, samen met de provincie Zuid-Holland en Rijkswaterstaat, naar een structurele oplossing met toegevoegde waarde voor Scheveningen. Uitgangspunt voor deze planstudie 'Zwakke Schakel Scheveningen' is dat versterking van de zeewering de economische vitaliteit van Scheveningen vergroot en de recreatieve, toeristische kwaliteit verhoogt.

Voor de versterking van de zeewering zijn diverse pakketten maatregelen mogelijk. Medio 2005 presenteert de werkgroep die de planstudie uitvoert een aantal alternatieven met een voorkeursalternatief aan de besturen voor besluitvorming. In deze alternatieven worden niet alleen technische voorstellen gedaan.

Inbedding in de openbare ruimte maakt deel uit van de voorstellen. Voor de gemeente Den Haag is de Boulevard Scheveningen Visie het meest gewenste alternatief voor deze ruimtelijke inpassing. De verdere uitwerking van de visie zal in het kader van de planstudie geschieden.

Verskillende elementen voor verbetering kustverdediging

De Boulevard Scheveningen Visie bevat een aantal elementen die bijdragen aan versterking van de zeewering:

- De golvende kustlijn schept juist bij de zwakke Keizerstraat/Kalkhuisplaats extra ruimte voor effectieve en gelijktijdig ruimtelijk inpasbare verzwaring van de zeewering.
- Het concept van een parallelle hoge en lage boulevard, wat maatwerk in de zeewering mogelijk maakt: hoog waar het moet, laag waar het kan.

In de planstudie 'Zwakke Schakel Scheveningen' wordt de precieze vormgeving van de versterking uitgewerkt.

Beelden Otterness, beeldentuin museum Beelden aan zee

Formeel overleg gaande

Sinds de presentatie van de visie zijn diverse stappen gezet om preciezer in beeld te brengen hoe de bijdrage van de visie aan de versterking van de zeewering zo optimaal mogelijk kan zijn. Externe technisch adviseurs hebben vastgesteld dat de visie in principe goed omgaat met de eisen van voldoende kustverdediging. Tijdens het opstellen van de visie heeft enige malen vruchtbaar overleg plaatsgevonden met het hoogheemraadschap en de provincie. Met hen wordt inmiddels formeel overlegd in de planstudie ‘Zwakke Schakel Scheveningen’.

Zwakke schakels: de plekken in de Nederlandse kustverdediging die binnen nu en tweehonderd jaar moeten worden versterkt

Achtergrond: economie (toerisme en recreatie)

Scheveningen is een toeristisch kerngebied, en toerisme is van oudsher een van de pijlers waarop de economie van Den Haag steunt. Daarom is het zo belangrijk dat maatregelen aan de boulevard de aantrekkingskracht van Scheveningen helpen vergroten. Bovendien zullen investeringen door de overheid als vliegwiel voor private investeringen kunnen werken.

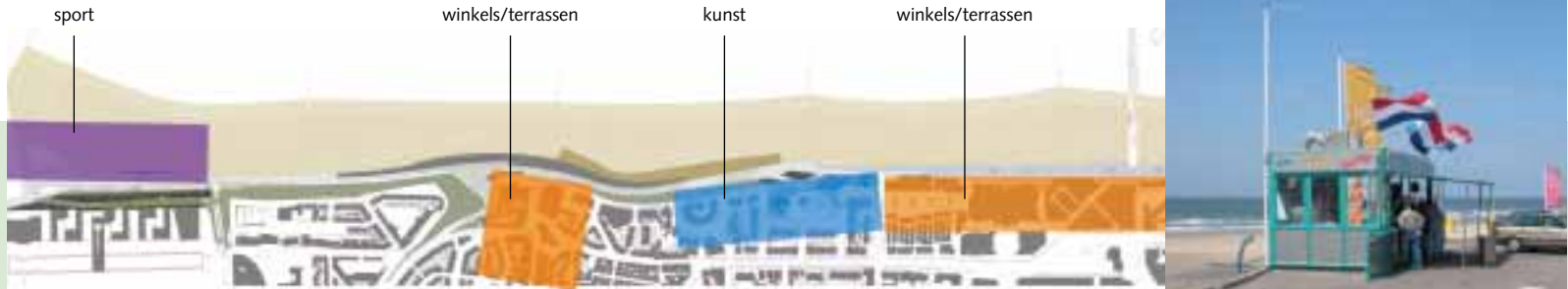
Grootste badplaats blijven en beter worden

Scheveningen trekt al jaren hoge bezoekersaantallen. Het is zelfs de grootste badplaats in een omtrek van honderden kilometers: van Noord-Frankrijk tot aan Denemarken en Duitsland. Toch is er alle reden voor

vernieuwing, alleen al om ook in de toekomst de marktpositie van de badplaats veilig te stellen. In een aantal concurrerende badplaatsen in binnen- en buitenland, die zich op dezelfde doelgroepen richten, is de laatste tijd namelijk veel geïnvesteerd.

Het toeristisch beleid is bij dit alles gericht op 'kwaliteit in plaats van kwantiteit'. Niet zozeer is het achterliggende doel zo veel mogelijk toeristen te trekken, maar eerder om door het hele jaar heen bezoekers aan te trekken – Scheveningen als vierseizoenen-badplaats – en om hun gemiddelde verblijfsduur te verlengen. Verder streeft de gemeente naar meer gecombineerde bezoeken aan Bad, Dorp en Haven.

PROGRAMMA

Programmatische verdeling aan de boulevard met de nieuwe boulevard als verbindende schakel

Om nader inzicht te krijgen in de economische toekomst van Scheveningen is een opdracht verleend aan Twynstra Gudde om een economische visie voor Scheveningen op te stellen. De gemeente Den Haag neemt – als lead partner – deel aan het Europese project SEAPORT (Interreg IIIb), een samenwerkingsverband met andere Europese havens zoals Bremerhaven en Nieuwpoort. De Boulevard Scheveningen Visie en de economische visie voor Scheveningen worden opgesteld als onderdeel van dit SEAPORT-project. De resultaten van het economische onderzoek zullen worden betrokken bij de uitwerking van de Boulevard Scheveningen Visie.

Openbare ruimte belangrijk in aantrekkingskracht

Bezoekers bepalen in toenemende mate hun keuze op basis van het totaal aangeboden concept van een plaats.

Niet alleen het toeristische aanbod en de bereikbaarheid zijn hierbij van belang; ook sfeer en uitstraling van het te bezoeken gebied spelen een grote rol. Niet zelden brengen bezoekers de helft van de tijd in de openbare ruimte door. Karakter en kwaliteit van deze ruimte moeten daarom nauw aansluiten bij het voorzieningen-aanbod.

De bestaande stedenbouwkundige opzet van Scheveningen en de huidige inrichting van de openbare ruimte doen afbreuk aan het toeristische aanbod van de badplaats, zo is al vaker vastgesteld. Een aantrekkelijker openbare ruimte trekt niet alleen meer bezoekers, het kan ook bijdragen aan een langere verblijfsduur. Verbetering van de ruimtelijke structuur en inrichting draagt daarmee direct bij aan het aantrekkingsvermogen van de badplaats als geheel.

Beelden Otterness, beeldentuin museum Beelden aan zee

Beeld visservrouw op de kop van de Keizerstraat.

Relatie Bad, Dorp en Haven onderbenut potentieel

De drie delen van Scheveningen – Bad, Dorp en Haven – profiteren in toeristisch opzicht nog weinig van elkaars nabijheid.

Scheveningen-Dorp, met zijn interessante historische stadsgezicht, kan aantrekkelijker worden voor de bezoekers. Scheveningen-Dorp kan juist erg aantrekkelijk zijn voor kapitaalcrachtige bezoekers die kiezen voor kleinschaligheid. De Boulevard Scheveningen Visie biedt Dorp mogelijkheden voor een versterkte economische ontwikkeling, onder meer door de betere aansluiting van de Keizerstraat op de boulevard. Toeristen kunnen bijdragen aan het instandhouden van de kwaliteit van de Keizerstraat.

Ook in Scheveningen-Haven bestaat een duidelijke groeipotentie op toeristisch-recreatief gebied, waarbij nieuwe functies de bestaande bedrijvigheid niet in de weg mogen zitten. Bovendien zal de Haven ook toeristisch een ander karakter blijven houden dan Scheveningen-Bad.

De verbetering van de boulevard zal ertoe bijdragen dat bezoekers meer dan één deel van Scheveningen bij hun bezoek betrekken. De nieuwe boulevard creëert in ieder geval al een aantrekkelijkere wandel- en fietsverbinding tussen Bad, Dorp en Haven.

Achtergrond: ruimtelijke kwaliteit

Een belangrijk doel van de Boulevard Scheveningen Visie is het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte. Het gaat om zowel de verblijfskwaliteit (voldoende wandelbreedte, aangename zitplekken etc.) als de algehele uitstraling.

Haags beleid gericht op hoogwaardige openbare ruimte

De Boulevard Scheveningen Visie biedt het kader voor een ware kwaliteitsimpuls in de verschijningsvorm en de bruikbaarheid van de boulevard. Dat sluit aan op de ambities die de gemeente Den Haag onlangs heeft

geformuleerd in de kadernota Openbare Ruimte Den Haag 'Ruimte voor Kwaliteit'. Daarin worden normen aangegeven voor de kwaliteit van verschillende gebieden in de stad. De Scheveningse kuststrook behoort net als de binnenstad tot de categorie gebieden waar de hoogste kwaliteit van openbare ruimte moet worden gerealiseerd. Dit betekent dat er bijzondere mogelijkheden zijn voor hoogwaardig straatmateriaal, meubilair en verlichting. Niet alleen het ontwerp en aanleg zijn van bijzondere kwaliteit in vergelijking met andere delen van Den Haag, maar ook aan het onderhoud worden hoge eisen gesteld.

Achtergrond: bereikbaarheid en parkeren

Verkeersafwikkeling en parkeren waren de onderdelen van het plan van De Solà-Morales die de meeste discussie oproepen. In de uiteindelijke Boulevard Scheveningen Visie zijn op dat gebied aanpassingen doorgevoerd.

Verblijfskwaliteit versus bereikbaarheid geoptimaliseerd

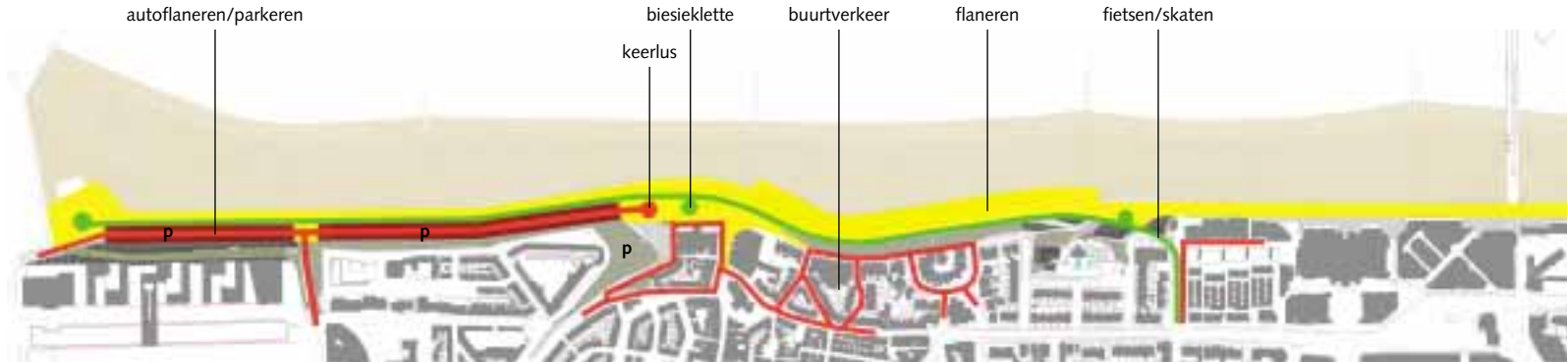
De gewenste verbetering van de verblijfs- en wandelkwaliteit van de boulevard vergt een keuze ten aanzien van de autobereikbaarheid. De Strandweg (boulevard) heeft hier geen verbindingfunctie in het autonetwerk. De weg is momenteel echter wel een bestemming voor

autoverkeer, alleen al vanwege de ongeveer duizend parkeerplaatsen. In die afweging is gekozen voor het principe van beperkte toegankelijkheid voor autoverkeer.

Hoe de verkeersafwikkeling precies zal plaatsvinden, is nog onderwerp van uitwerking. In samenspraak met betrokken bewoners en ondernemers uit Scheveningen zal worden bepaald welke oplossing optimaal is, met zonodig flankerende maatregelen. Bezien wordt daarbij niet alleen wat de effecten zijn op de boulevard zelf – zoals de beschikbare ruimte voor wandelaars en fietsers –

ONTSLUITING

Zoeken naar een nieuwe ontsluitingsstructuur voor de auto

maar ook de parkeermogelijkheden op en rond de boulevard. Ook de leefbaarheid en de verkeersdruk op de straten in de omgeving worden meegewogen.

Flaneerverkeer op de Strandweg

Er bestaat een duidelijke behoefte om vanuit de auto de zee te kunnen zien, of om zelf gezien te worden. Onderzoek wees in 2002 uit dat op een warme zomermiddag de helft van de auto's op de Strandweg flaneerverkeer is (dus niet op zoek naar een parkeerplek of er zojuist van afkomstig). Op een bewolkte zomerdag is dat aandeel nog hoger. Vanwege die kennelijk grote behoefte is in de Boulevard Scheveningen Visie gekozen om een zekere mate van flaneerverkeer mogelijk te houden.

Parkeren op de boulevard wordt teruggedrongen

Parkeren

Voldoende parkeergelegenheid raakt direct het economisch functioneren van Scheveningen. Daarom is het uitgangspunt dat het totaal aantal parkeerplaatsen in Scheveningen-Bad (inclusief Strandweg) gelijk blijft. In de Boulevard Scheveningen Visie vermindert het aantal parkeerplaatsen langs de boulevard. Deze plaatsen moeten worden gecompenseerd in de nabijheid van de boulevard. Op dit ogenblik is een aantal locaties in onderzoek voor deze alternatieve parkeergelegenheid. Daarmee kan naar verwachting in voldoende capaciteit worden voorzien. De keuze voor de meest geschikte oplossing wordt in ieder geval gemaakt voordat de reconstructie van de boulevard van start gaat.

Achtergrond: milieu

De milieugevolgen van de voorstellen in de Boulevard Scheveningen Visie zullen gering zijn.

Milieu-effect rapportage (M.E.R.) waarschijnlijk niet nodig

In het plangebied zijn voorzover nu bekend geen ecologisch waardevolle beschermde gebieden aanwezig en er is geen sprake van milieuhinder (op het gebied van geluid, lucht of externe veiligheid).

Omdat de maatregelen maar op een beperkte lengte van de waterkering betrekking hebben, is volgens de Wet op

de Waterkering geen M.E.R.-procedure verplicht. Wel moet een zogeheten M.E.R.-beoordeling plaatsvinden, wat ook in doorlooptijd een meer beperkte procedure vergt. In ambtelijke voorbesprekingen is door alle betrokken partijen aangegeven dat niet wordt verwacht dat de M.E.R.-beoordeling zal leiden tot een verplichting alsnog een volledige M.E.R.-procedure te doorlopen, omdat de voorkeur uitgaat naar maatregelen aan de zeezijde van de bebouwing.

4 Over tien jaar een nieuwe boulevard

De Boulevard Scheveningen Visie is inmiddels door het college van B en W van Den Haag vastgesteld als uitgangspunt voor de ontwikkeling van de boulevard. In de volgende fasen van plan- en politieke besluitvorming zal nog verscheidene malen met bevolking en belanghebbenden worden afgestemd.

Naar verwachting zal de totale doorlooptijd van de vernieuwing van de boulevard ongeveer tien jaar bedragen. Leidend hierbij is de planning van de werkzaamheden voor versterking van de zeewering.

Tot nu toe: visie gepresenteerd, aangepast en vastgesteld

De visie van De Solà-Morales is in mei 2003 aan het college van B en W en de raadscommissie gepresenteerd. Vervolgens is de visie ook aan betrokkenen en belangstellenden in Scheveningen gepresenteerd.

Planning en communicatie

Het plan is daarna op verschillende onderdelen aangepast. De gemeenteraad van Den Haag heeft in november 2004 desgevraagd geen wensen of bedenkingen geuit over het concept-collegebesluit.

Status: collegebesluit

In december 2004 heeft het college van B en W van Den Haag besloten de visie vast te stellen als wenselijke ontwikkelingsrichting voor herinrichting en versterking van de boulevard. Ook is besloten de verkeersafwikkeling nader uit te werken in een interactief proces. De visie zal worden ingebracht in de planstudie 'Zwakke Schakel Scheveningen'. De gemeente zal de Scheveningse bevolking informeren en hun reacties betrekken bij het vervolgtraject.

De boulevard vormt de schakel tussen volstrekt verschillende gebieden

Tot 2015: uitwerken, bespreken, besluiten en aanleggen

Op dit moment wordt de verkeersparagraaf uitgewerkt. Dit leidt naar verwachting in mei 2005 tot een uitspraak van het Haagse gemeentebestuur over de verkeerscirculatie op de heringerichte boulevard. De Boulevard Scheveningen Visie is inmiddels ingebracht in de planstudie. De verdere uitwerking van de visie zal in het kader van de planstudie plaatsvinden.

Planning

- Medio 2005 zal een bestuurlijk besluit worden genomen over welk pakket maatregelen nodig is om de zeewering te versterken.
- In de tweede helft van 2005 en de eerste helft van 2006 worden de ontwerpen voor de totale versterking van de Scheveningse kuststrook – inclusief de vernieuwing van de boulevard – verder gedetailleerd.

De bevolking wordt over deze voorlopige ontwerpen geïnformeerd en gevraagd reacties te leveren.

- Vervolgens wordt de visie uitgewerkt tot een definitief ontwerp. In het derde kwartaal van 2006 wordt een uitgebreide inspraak over de plannen georganiseerd.
- Eind 2006 zal het definitieve besluit worden genomen, in combinatie met afspraken over fasering en financiering
- De start van de uitvoering zal naar verwachting eind 2007 of begin 2008 kunnen plaatsvinden. De uitvoering geschiedt gefaseerd: werkzaamheden kunnen alleen tussen maart en oktober plaats vinden. Gestart wordt met de Keizerstraat, de zwakste plek in de zeewering.

5 De kosten van de noodzakelijke vernieuwing

Financiën

De ingrijpende vernieuwing van de boulevard is een noodzakelijke, maar kostbare operatie. Zowel de constructie van de zeewering als de inrichting van de openbare ruimte zal hoge kosten met zich meebrengen. Daarom wordt een beroep gedaan op verschillende overheden voor een financiële bijdrage zodat dit integrale plan kan worden gerealiseerd. De planstudie 'Zwakke Schakel Scheveningen' zal duidelijkheid geven over de benodigde maatregelen en de bijbehorende kosten.

Totaalkosten nu geraamd op 38 miljoen euro

De totale kosten zijn globaal geraamd op 38 miljoen euro (prijspeil 2004). Daarbij is inbegrepen circa 5 miljoen euro voor vervangende parkeergelegenheid: uitgaande van aanleg van enkele honderden parkeerplaatsen in gebouwde voorzieningen.

Realisatie vraagt gemeenschappelijke financiering

Voor realisatie is financiering nodig vanuit externe (niet-gemeentelijke) budgetten, die beschikbaar zijn voor versterking van de zeewering en de kwaliteitsimpuls voor Den Haag als Stad aan Zee. Het project Boulevard Scheveningen is van een belang dat de gemeentegrenzen ver overschrijdt. Graag spreekt de gemeente Den Haag daarom alle betrokken overheden en andere samenwerkingspartijen aan op de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.

Bij dit alles kan rekening worden gehouden met eigen bijdragen vanuit de gemeentelijke begroting, om zo de verkregen subsidies aan te vullen tot het benodigde uitvoeringsbudget.

Colofon

Het concept voor de Boulevard Scheveningen Visie werd opgesteld door Manuel de Solà-Morales.

Uitwerking/detaillering: Ingenieursbureau Den Haag

Uitgave: gemeente Den Haag, Dienst Stedelijke Ontwikkeling, maart 2005

Fotografie:

- Bureau De Solà-Morales
- Dienst Stedelijke Ontwikkeling
- Ingenieursbureau Den Haag

Tekst: Hartog Communicatie, Haarlem

Vorm: De Rotterdamsche.

Bent u verbonden aan een van de betrokken overheden of beoogde samenwerkingspartners en wilt u meer informatie over de Boulevard Scheveningen Visie?

Neemt u dan contact op met ir. Alfons Heijmen, Dienst Stedelijke Ontwikkeling, telefoon (070) 353 42 13 of e-mail a.heijmen@dso.denhaag.nl

Disclaimer

Deze brochure bevat in een vrije weergave de hoofdlijnen uit de Boulevard Scheveningen Visie.

De tekst en afbeeldingen van de brochure is niet bindend, en er kunnen geen rechten aan worden ontleend.

Boulevard Scheveningen Visie

**Hoofdlijnen van de Boulevard Scheveningen Visie
op DVD met extra:**

- een presentatie;
- stilstaande beelden;
- bewegende beelden.

